

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Maisema-alueet maankäytössä

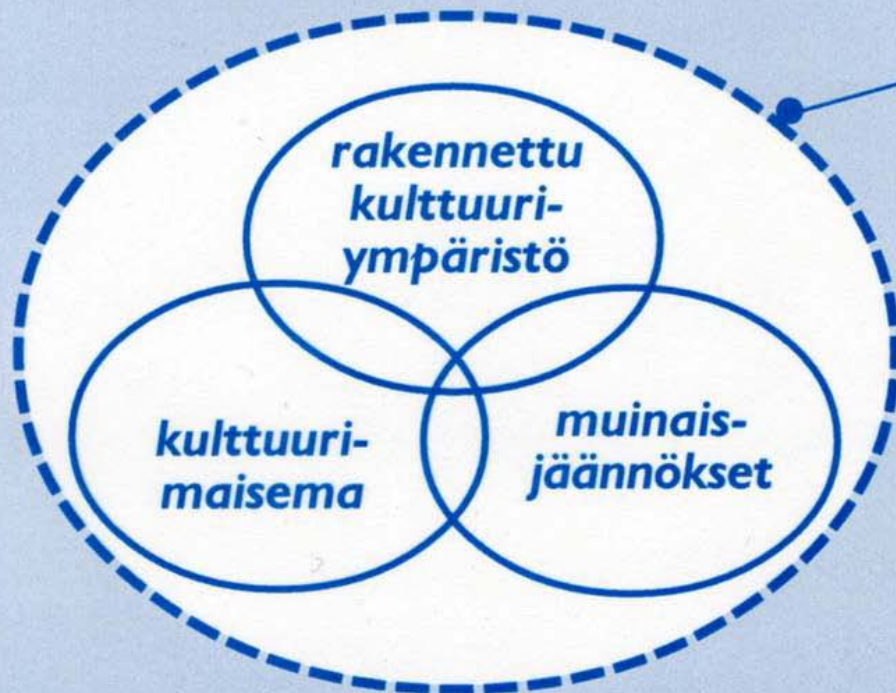
Anna-Leena Seppälä

- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
- Kulttuuriympäristöä koskevien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioiminen kaavoituksessa
- Esimerkkejä tulkinnoista
- Maakunnallisten maisema-alueiden huomioon ottaminen kaavoituksessa

Kulttuuriympäristö

Kulttuuriympäristö on kehittynyt ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksen tuloksena.

Siihen kuuluvat rakennettu kulttuuriympäristö, kulttuurimaisema ja muinaisjäännökset

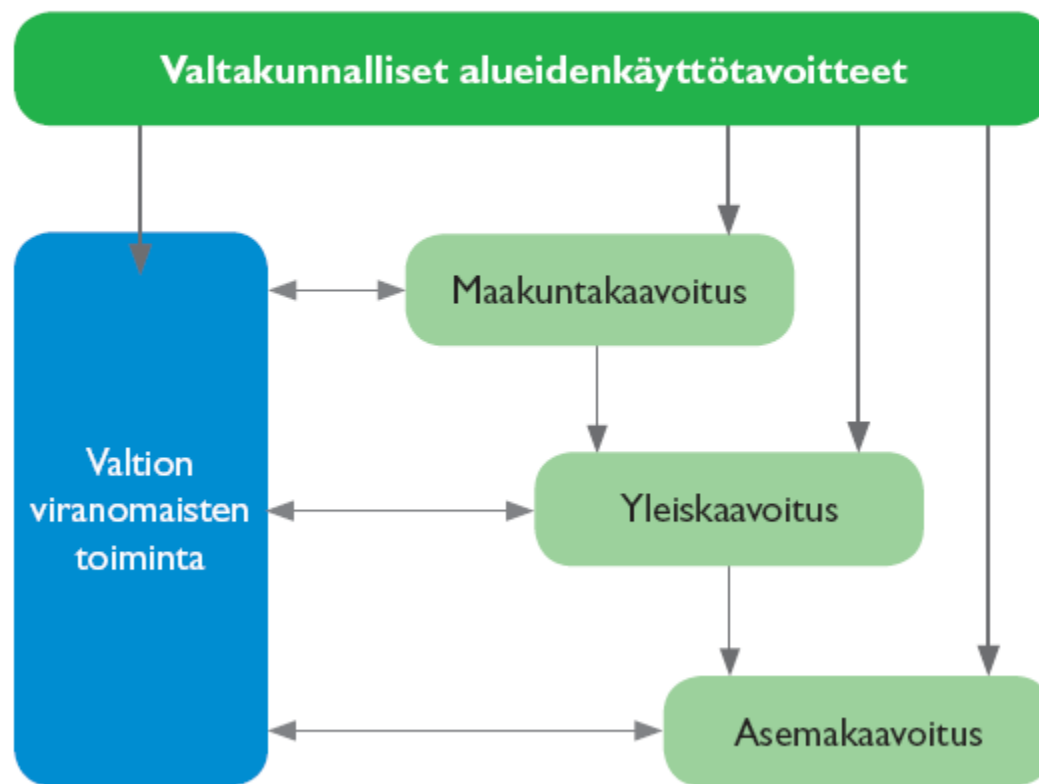

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

- ohjausväline, jolla valtioneuvosto linjaa koko maan kannalta merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä.
- koskevat alue- ja yhdyskuntarakennetta, elinympäristön laatua, yhteysverkostoja, energiahuoltoa, luonto- ja *kulttuuriperintöä* sekä luonnonvarojen käyttöä
- varmistavat, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa
- täsmentävät maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteita ja kaavojen sisältövaatimuksia

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttaminen

Tavoitteiden tarkoitus

- edistävät ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväää kehitystä sekä luovat edellytyksiä hyvälle elinympäristölle
- toimivat kaavoituksen ennakko-ohjauksen välineenä valtakunnallisesti merkittävissä kysymyksissä sekä edistävät ennakko-ohjauksen johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä eri puolilla Suomea
- edistävät kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa
- luovat alueidenkäytölliset edellytykset valtakunnallisten hankkeiden toteuttamiselle

VAT ja kulttuuriympäristö

- Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskeva valtioneuvoston päätös on tullut voimaan 30.11.2000 ja sen tarkistus 1.3.2009.
- Alueidenkäytöllä tulee edistää kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymistä.
- Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.

Inventoinnit

Viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueiden käytön suunnittelun lähtökohtina.

- Rakennettu kulttuuriympäristö, valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt rky.fi
- Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto, mietintö 66/1992)
- Valtakunnallisesti merkittävät esihistorialliset suojelualuekokonaisuudet

Valtakunnalliset maisema-alueet

- Valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset maisema-alueet (*Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet*, ympäristöministeriö 66/1992), kaikkiaan 156 kohdetta, käsittävät lähinnä maaseudun kulttuurimaisemia kylien ja yksittäisen asutuksen ympäristössä.
- Näiden alueiden arvo perustuu usein peltojen ja laidunten luomaan avoimeen maisemaan, maiseman kulttuuriarvoihin kuten perinteiseen rakennuskantaan sekä monimuotoiseen luontoon.
- Samantyyppisiä arvoja, joskin usein pienemmässä mittakaavassa ja selvemmin ihmisen muokkaamina kulttuurimaisemina esiintyy isompienkin taajamien ja kaupunkien alueilla.

Satakunnan arvokkaat maisema-alueet

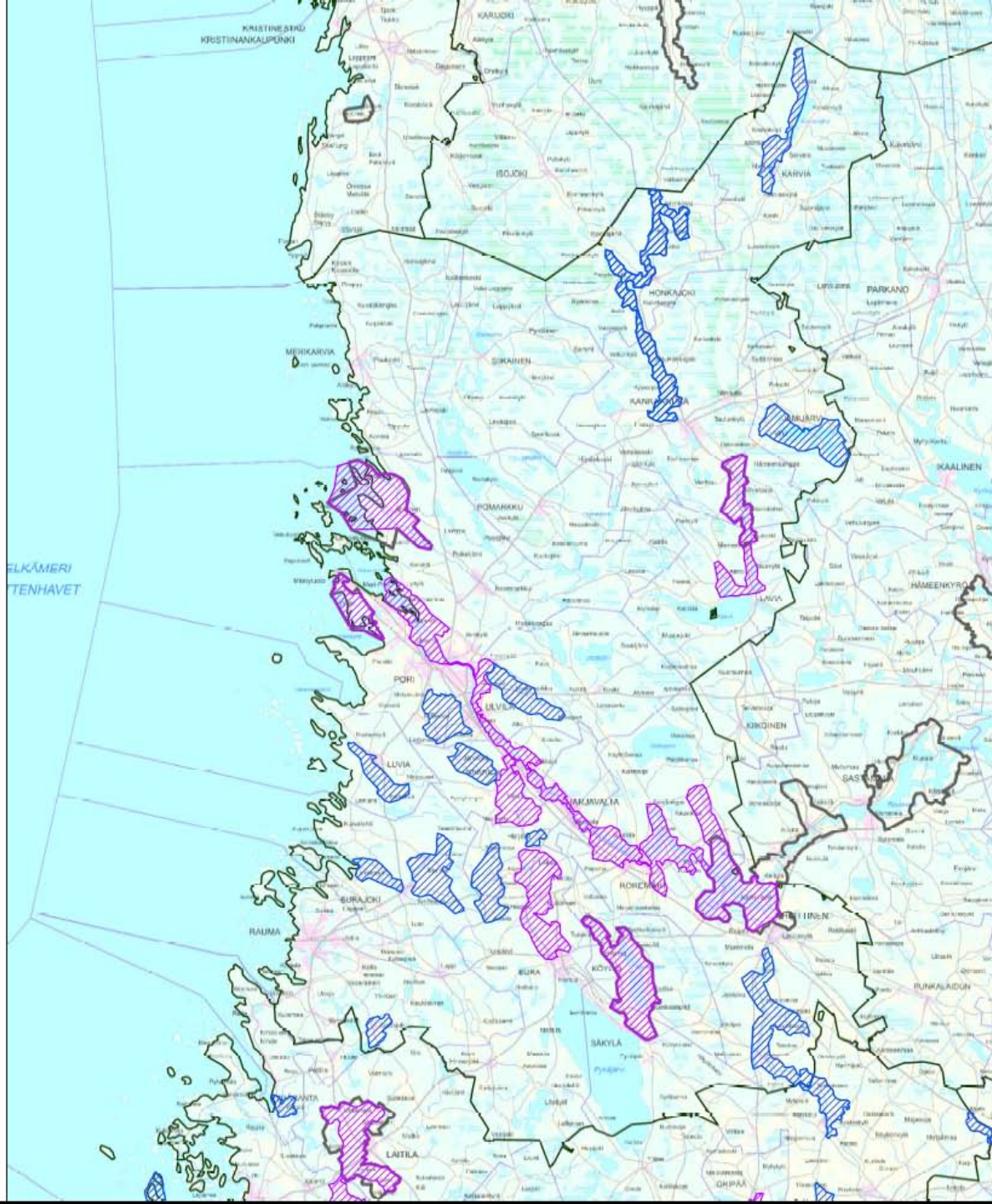
- Satakunnan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet
- Satakunnan maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet_luonnos
- Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (1995)
- Maakunnat (Hall100)

Valtakunnalliset:

Euran-Kiukaisten kulttuurimaisema
Leistilän-Tattaran-Masian-Villilän kulttuurimaisema
Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisema
Vihteljärven-Niemenkylän-Riihon kulttuurimaisema
Ahlaisten kulttuurimaisema
Köyliönjärven kulttuurimaisema
Yyterin maisemanähtävyys

Maakunnalliset:

Kodisjoen maisema-alue
Karvian maisema-alue
Jämijärven maisema-alue
Leistilänjärven maisema-alue
Luvianlahden maisema-alue
Harjunpäänjoen maisema-alue
Lattomeren maisema-alue
Huhdan-Irjanteen-Sydänmaan maisema-alue
Vuojoen-Linnamaan maisema-alue
Panelian maisema-alue
Hiirijärven maisema-alue
Loimijoen maisema-alue
Karvianjokilaakson maisema-alue

VAT kulttuuriympäristöalueet kaavoituksessa

- Maakuntakaavoituksessa on osoitettava valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja maisemat.
- Valtakunnallisesti arvokkailla alueilla alueiden käytön on sovellettava niiden historialliseen kehitykseen.
- Kulttuuriympäristöä koskevien alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamien alueiden ja kohteiden osalta on kysymys erityistavoitteista, jotka koskevat myös *yleis- ja asemakaavoitusta*.

VAT kulttuuriympäristöalueet kaavoituksessa

- Kyse on sekä perinteen säilyttämisestä että alueiden kehittämistä niiden ominaisluonnetta ja erityispiirteitä vahvistavalla ja niihin sopeutuvalla tavalla
- Huomio kaavojen lähtötietojen ja perusselvitysten riittävyyden ja ajantasaisuuteen – mahdollisuus kohteen ominaisluonteen ja erityispiirteiden tunnistamiseen
- Valtakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöalueita koskevien kaavojen ajantasaisuutta on syytä arvioida aktiivisesti

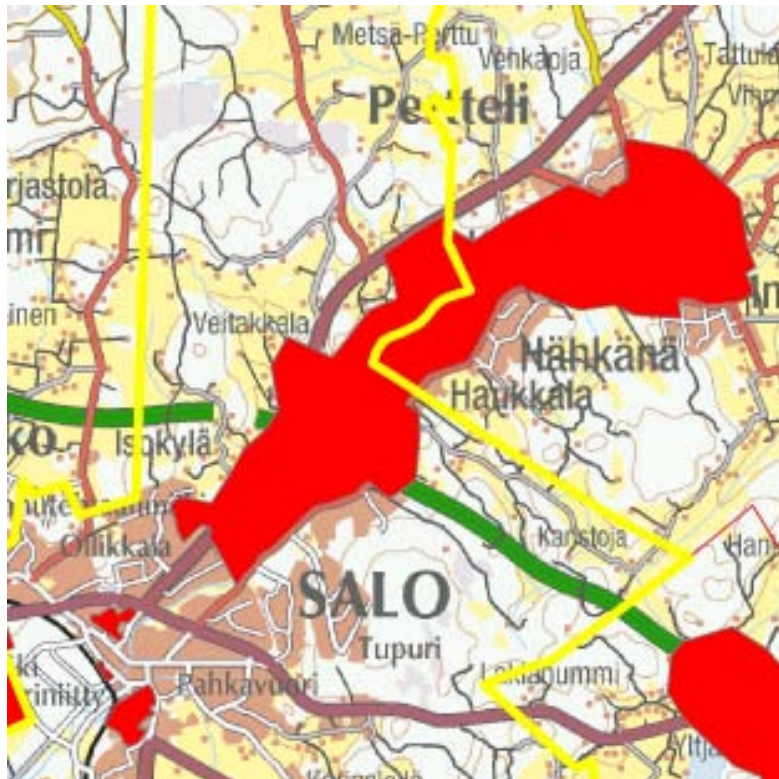
Uskelanjokilaakso

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

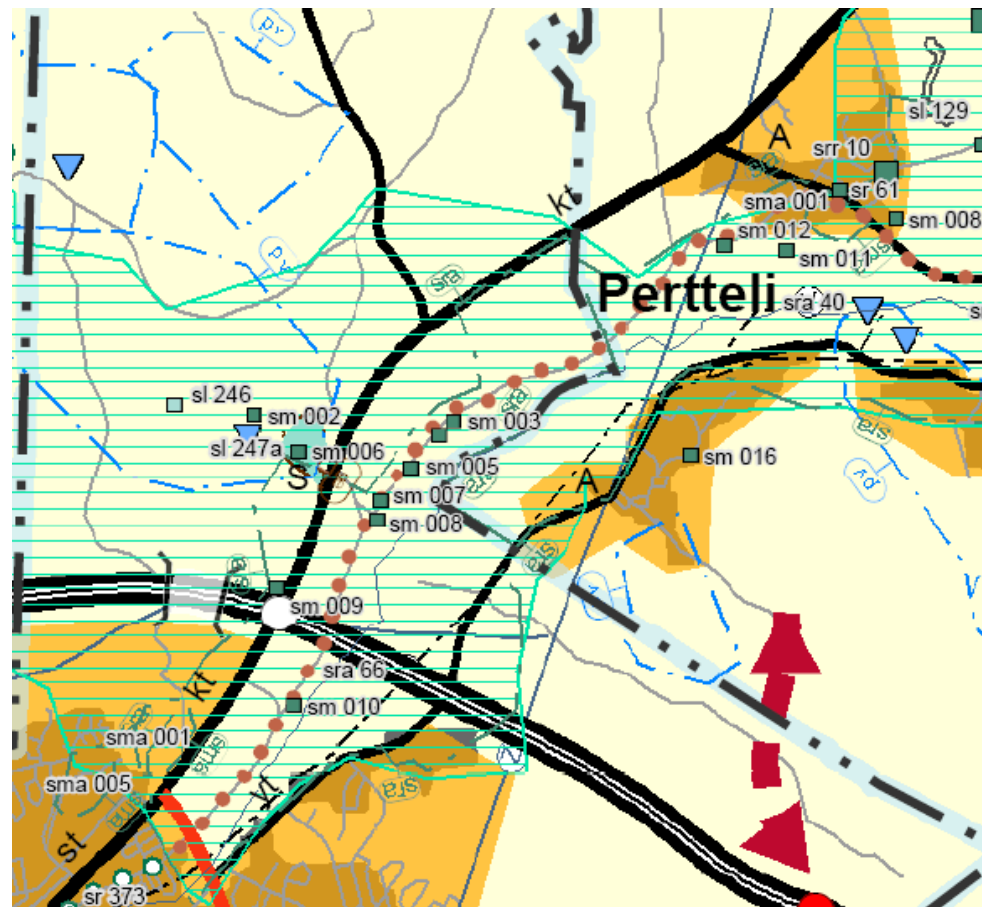
Uskelanjokilaakson valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö

Salon seudun maakuntakaava

- Myös maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet otetaan huomioon kaavaa laatiessa

KULTTUURIYMPÄRISTÖN TAI MAISEMAN KANNALTA TÄRKEÄ ALUE

- Valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti arvokkaat maisema-alueet.

SUUNNITTELUMÄÄRÄYS:

- Suunnitelmien ja toimenpiteiden alueella tulee olla maiseman arvoja turvaavia ja edistäviä. Rakentamisen tulee kohdistua aukeamien reunoille olemassa olevaan rakenteeseen tukeutuen. Suunnittelu- ja rakentamistoimenpitein tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä.

sr/srr/sra 123

MERKITTÄVÄ RAKENNETUN YMPÄRISTÖN KOKONAISUUS / RYHMÄ / ALUE

- Valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät suojeltavat rakennetut ympäristöt.
- Tunnus viittaa luetteloon inventoiduista rakennetun ympäristön kokonaisuuksista (sr), ryhmistä (srr) ja alueista (sra).

SUOJELUMÄÄRÄYS:

- Suunnittelun ja rakennustoimenpiteiden tulee olla kokonaisuuden säilymistä turvaavia ja edistäviä. Rakennuksia ja muita rakenteita ei saa ilman erityisiä pakottavia syitä purkaa.

sm/sma 123

MUINAISMUISTOKOHDE / -ALUE

- Tunnus viittaa luetteloon inventoiduista muinaisjäännekohteista (sm) ja -alueista (sma).

SUOJELUMÄÄRÄYS:

- Muinaismuistot tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa ja rakentamisessa. Museoviranomaisilta on muinaismuistolain mukaisesti pyydettävä lausunto suunnitelmista ja toimenpiteistä alueella.

KULTTUURIHISTORIAALISESTI ARVOKAS TIE

- Valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaat historialliset tiet.

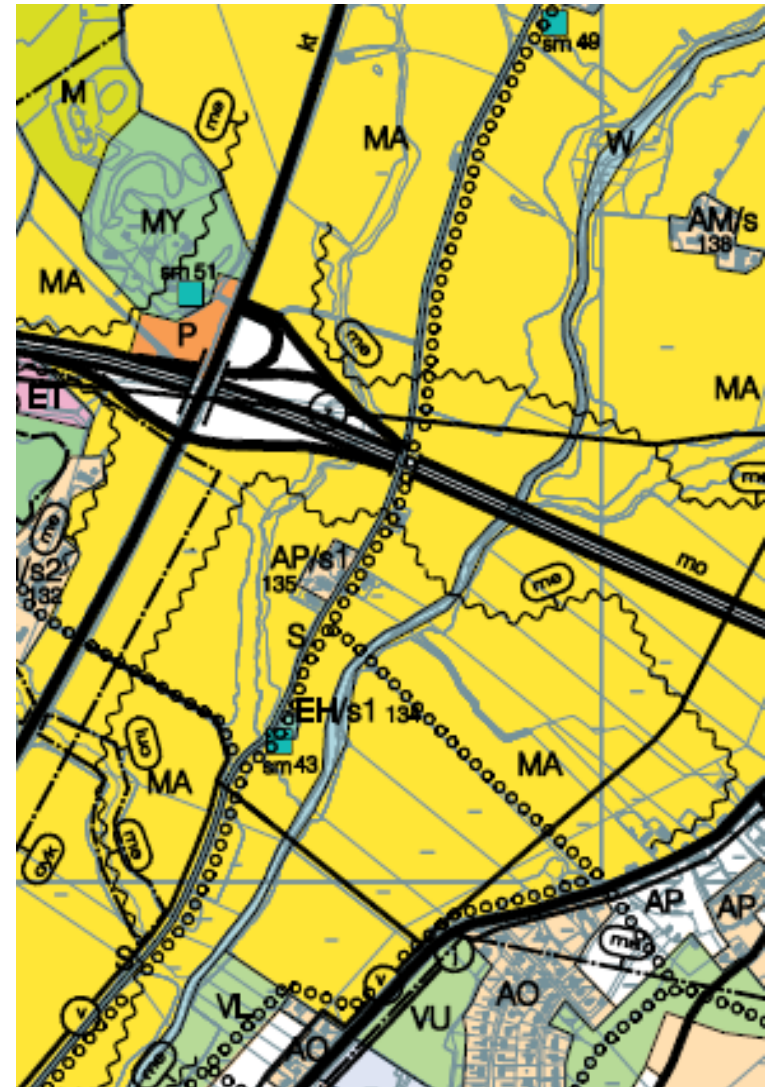
SUOJELUMÄÄRÄYS:

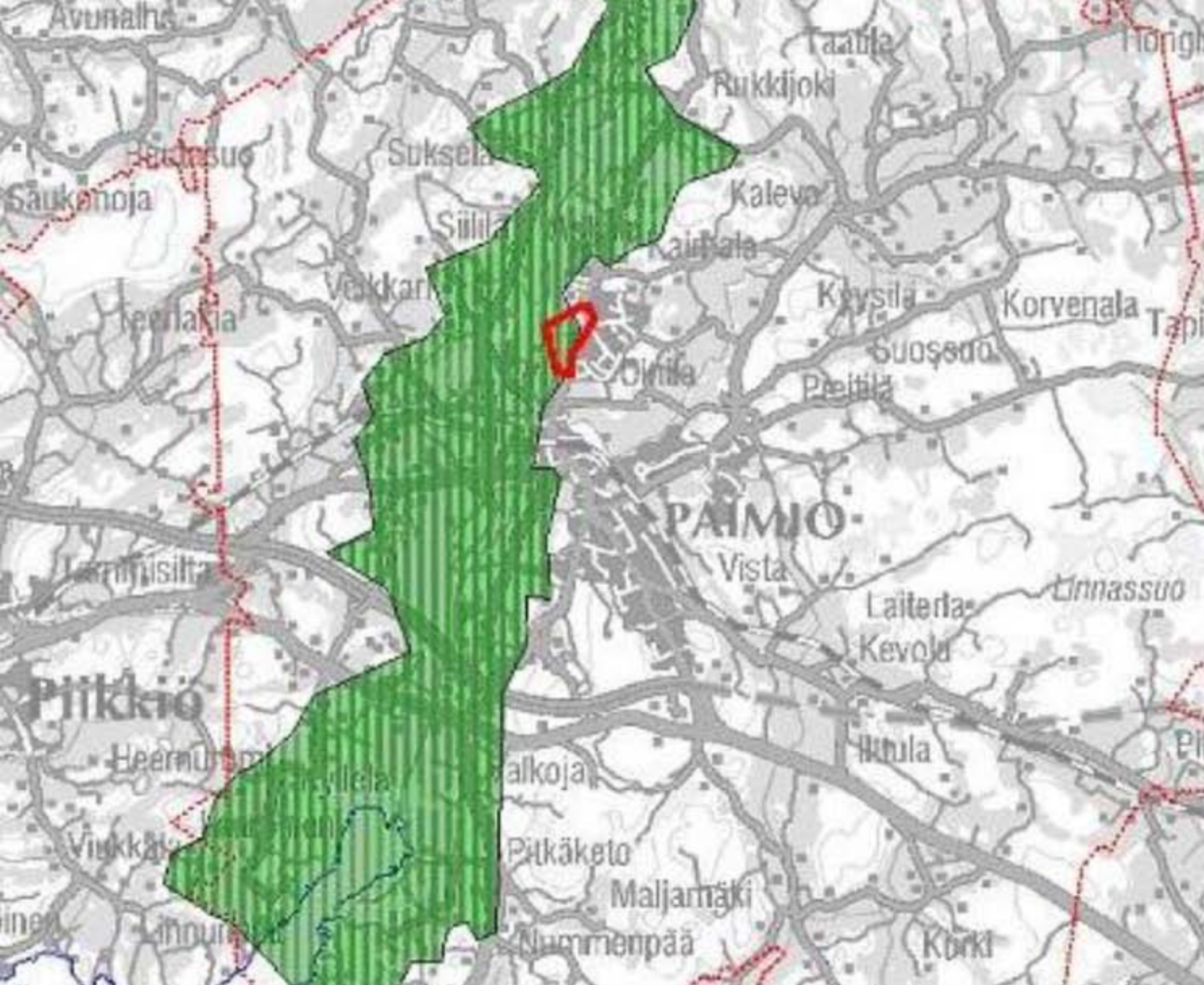
- Tien linjaukseen tai tasaukseen ei saa tehdä muutoksia ilman erityisiä kulttuurihistoriallisia tavoitteita. Suunnitelmista ja toimenpiteistä on pyydettävä museoviranomaisten lausunto.

Salon yleiskaava

- MA** Maisemallisesti erittäin arvokas peltoalue.
Rakentaminen tulee sijoittaa metsäsaarekkeisiin, metsän reunaan tai olemassa olevan rakennuskannan yhteyteen.
Suositus: Alueen säilyminen avoimena ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Joki- ja purovarsinäittyjen säilymistä tulisi edistää. Rakentamista alueella ohjataan siten, että sinne sijoituisivat maa- ja metsätaloutta palvelevaa rakentamista.
- /s1** Valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristöalue. Numero viittaa yleiskaavaselvityksen arvokohdeiden luetteloon.
- EH** Hautausmaa-alue.
- S** Suojeltava historiallinen tie.
Tien historialliset ominaispiirteet tulee säilyttää.
- sm 4** Muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäänös.
Aluetta koskevista maankäyttösuunnitelmista ja muinaisjäänöksen laajuudesta on neuvoteltava museoviranomaisten kanssa. Numero viittaa yleiskaavaselvityksen muinaisjäänöskohdeiden luetteloon.

Oinilan
asemakaava
(punainen)

Paimionjokilaakson valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (vihreä)

Kuvamateriaalia Paimio-Seura ry:ltä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

maisemaselvitys

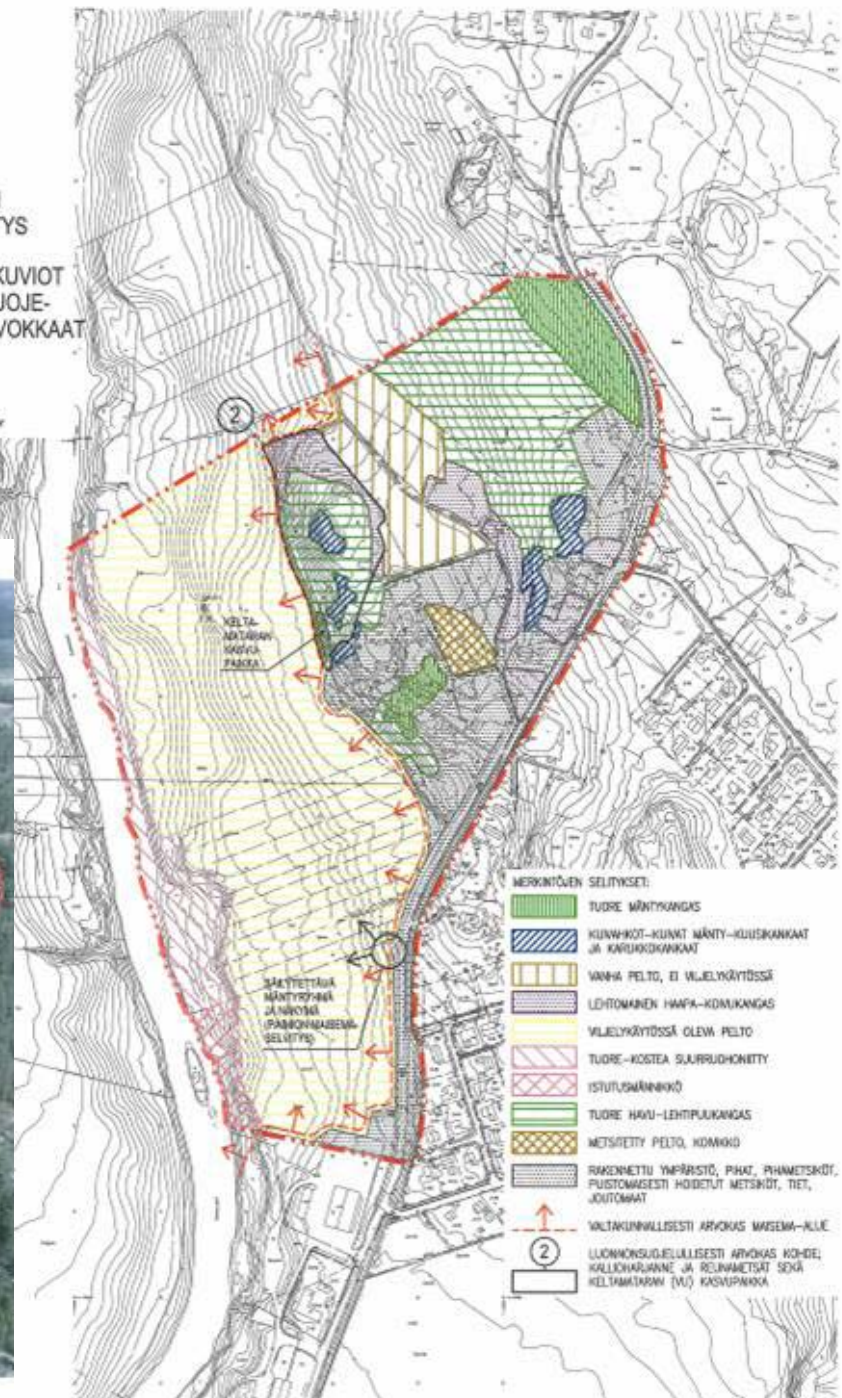
Varsinais-Suomen ELY / Anna-Leena Seppälä

PAIMIO
OINILAN IV
ASEMAKAAVAN
LUONTOSELVITYS

KASVILLISUUSKUVIOT
JA LUONNONSUOJE-
LULLISESTI ARVOKKAAT
KOhteet

1:4 000

KARHUN KÄRKÄ

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Mynämäenlahden kulttuurimaisema

- Askaisten kirkko –
Louhisaaren kartano

LIITE 7b

LOUHISAAREN OSAYLEISKAAVA

MAISEMASELVITYS

MAISEMAKUVA 1: 20 000

MERKINNÄT:

kyläalue

metsä, peittainen alue

tärkeä avoimena säilytettävä pelloaukea

Natura-alue

Parinnemaisema

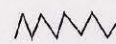
Maiseman solmukohta

Arvokas rakennettu ympäristö

Tärkeä näkymä

Tärkeä maisema-alueen raja
esim. metsän raja

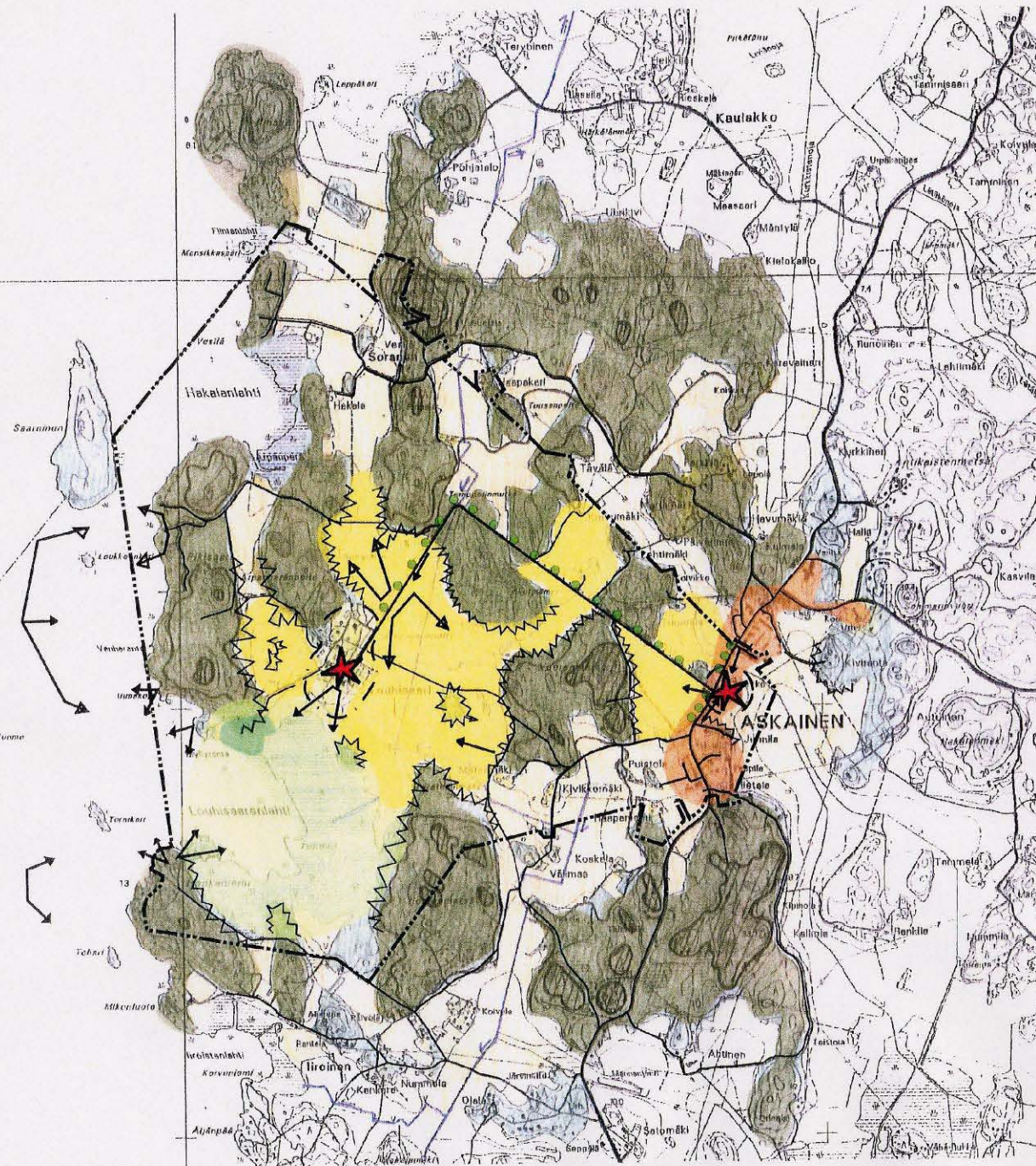
tärkeä tie maisemassa

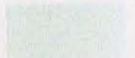
TIET

tarkastealue

MERKINNÄT:

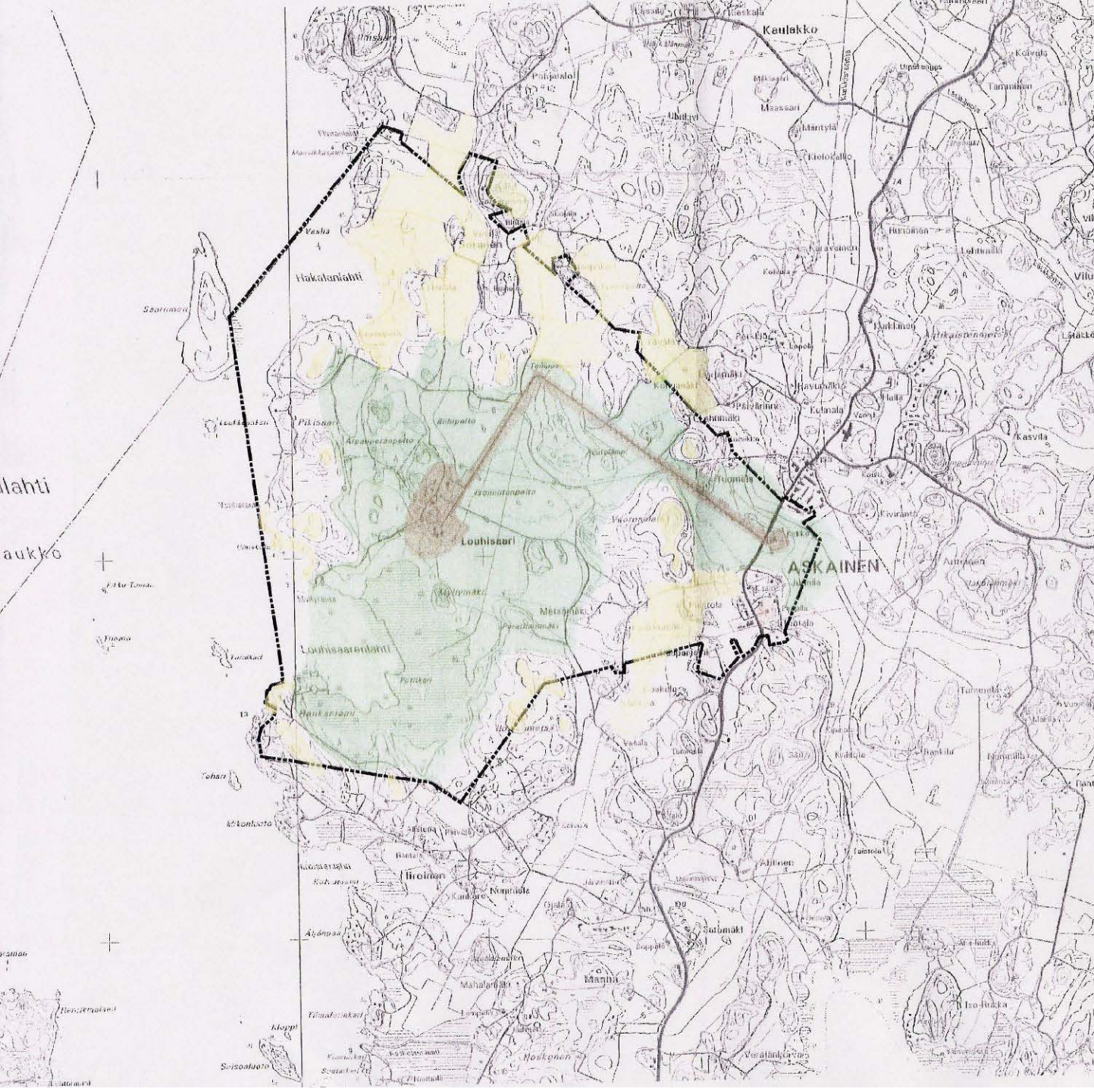
 Erikoisten suojeluarvojen alue. Maiseman kannalta alue ei sovellu rakentamiseen.

 Alueella on maisema-arvoja. Maisema-arvot tulee huomioida rakentamisessa.

 Alueella on kulttuuriympäristö- ja rakennussuojeluarvoja. Alueen rakentamisessa suojeluarvot tulee ottaa huomioon.

 Maiseman kannalta rakentamiseen soveltuva alue.

 tarkastelualue

- Value

ASKAINEN

LOUHISAAREN OSAYLEISKAAVA

LUONNOS 1:10000

it

M/s

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla arvokas ympäristö säilytetään.
Alueella sallitaan maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen.
Rakennettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota rakennusten materiaalien, värityksen ja muotojen soveltumiseen maisemaan ja ympäristöön.

MY

Maa- ja metsätalousalue, jolla on ympäristöarvoja.
Alueella ei ole rakennusoikeutta.

MT/s

Maa- ja metsätalousalue, joka on tarkoitettu ensisijaisesti peltoviljelyyn.
Alueelle ei tulisi sallia rakentamista vaan maisemallisista syistä alue tulisi ensisijaisesti pitää avoimena.
Rakennettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota rakennusten materiaalien, värityksen ja muotojen soveltumiseen maisemaan ja ympäristöön.

MA

Maisemallisesti arvokas peltoalue.
Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas viljelymaisemakokonaisuus tulee säilyttää avoimena. Pellot on säilytettävä rakentamattomina.

YK

Kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten alue.

YKH

Kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten sekä hautausmaan alue.

MRL 173§ Poikkeamismenettely

- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto on kuitenkin pyydettävä aina, kun poikkeaminen koskee:
 - 1) aluetta, jota koskevat erityiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet;

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Kiitos mielenkiinnosta!

Varsinais-Suomen ELY-keskus / Ympäristö -vastualue
anna-leena.seppala@ely-keskus.fi